

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja vsako sredo popoldne. Velja za celo leto 12 lir, za en mesec 1 L. za inozemstvo 20 L; posamezne številke 20 stot. — Uredništvo in uprava: ul. Vetturini 9. — ODGOVORNI UREDNIK: ROMAN CEJ.

Resni čas zahteva resne ljudi. Tudi kadar se veselimo, naj bo naše veselje plodonosno in naj kaže potomcem, da smo se zavedali dobe, v kateri živimo.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej in stanejo 6 lire v visocini enega cm v enem stolpu. — List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«. — Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici.

BREZ CILJA?

Vsi se dobro spominjamo prvih dni povojne dobe. Vojaška čelada nas je pokrila in v njeni senci je bilo še svobodno dihanje greh. Vsako naše gibanje, vsaka pesem, vsaka beseda, pa naj je bila še tako nepolitičnega značaja, je bila proglašena za protidržavno. Modri gospodje, ki so zagospodovali nad zemljo, so hoteli zagospodovati tudi nad ljudskim čustvovanjem mislili so, da se dajo šege, navade in jezik odstraniti na način kot uradništvo in nadomestiti z novim.

V teku mesecev jih je stvar sama počela ravno o nasprotnem in prišla je doba »rednih« razmer, če jih smemo brez ironije tako imenovati. Prva najsilnejša teža je padla z ramen, počasi korak za korakom je tipaje smo si morali priboriti pravico do gospodarjenja, do slovenske pesmi, do društvenega, političnega in gospodarskega življenja. Za navidez je seveda to izgledalo tako, kot da tega poprej nikoli imeli nismo in da šele zdaj uživamo veliko milost svobode in se razvijamo.

Naš narod se je dobro zavedel, kaj je bil in kaj je imel. Narodna zavest se samo ni kazala, ker ji je bilo s palico zabijano, da naj molči. Ko pa je nanesla prva prilika, je planila na dan, zaslišala se je pesem po vseh naših vaseh, društveno življenje, njen najvidnejši znak, narodno veselje, so se vrstila druga za drugo. To se nam je zdelo popolnoma umljivo. Narod se ni prebujal, ker on je bil prebujen že davno v časih naših taborov in čitalnic in bi tako prebujanje trajalo dalje časa, ampak je samo to, kar je bilo zadržanega, planilo na dan. V otroškem veselju je dobilo to izraza v raznih slavnostih, ki smo jih z veseljem pozdravljali v trdnem pričanju, da tisoči izlivi, ta parada naših društev, ne bo začetek in konec vsega dela vanja, ampak bo ljudstvo pogledalo, kje smo bili pred vojno, ter bo nadaljevalo tam kjer je vsakemu padlo tedaj delo iz rok. To bi bilo edino pametno in dobro.

Vendar smo se varali. Bodimo si odkriti — v teku enega leta naše društveno življenje ni mnogo napredovalo. Društvo, ki je ustanovljeno, da si kupi par listov, ki se praše po mizah, da se nauči par pesmic in eno igro na leto, ni še izpolnilo svojega namena. Tudi ga ni izpolnilo, če je pelo na veselici 14 ali 20 sosednjih društev, če so udarjali tamburaši iz treh vasi, če je prišel slavnostni govornik iz Gorice in če je bil gmotni uspeh veselice še tako sijajen. Mi

bi morali vprašati vsakega člana, koliko knjig si je med letom izposodil iz knjižnice, pri kolikih predavanjih je bil, koliko je storil za treznost, za lepo obnašanje, za dobrotelost. Vprašati bi ga morali, v koliko se je njegova politična zavest poglobila, ali si je glede gospodarskih vprašanj na jasnem. Voditelje društev, ki so povabili slavnostnega govornika iz Gorice, bi morali vprašati, kolikokrat je vabil istega govornika, da naj pride ob zimskih večerih predavati?

Na vsa ta važna vprašanja — in koliko smo jih izpustili — je po veliki večini odgovor: velika ničla. Vedno in povsod je navada, da se ljudje poveselejo po končanem delu, da tedaj pokažejo sadove svojega truda. In zakaj se veselijo mnoga društva. Ker so se naučili par pesmi, eno igro in se jim je posrečilo zbobnati ljudj skupaj. Kakšen cilj ima vse to, da društvo, ki je celo zimo spalo, priredi poleti veliko veselico? To samo nima nikakega cilja, dasi takih prireditev tam, kjer so upravičene, nikoli ne zametujemo.

Povejmo si odkrito: Naša društva trpé na brezidejnosti. Vsaj po veliki večini. Morda je nekoliko čas tak, ko vse hlepi samo za zabavo, morda je temu tudi krivo politično jedinstvo, ko mislijo ljudje, da se mora to kazati ravno pri društvenih naptitnicah. Vseeno. Za nas je jasno samo to, da tako ne more in sme dalje, če hočemo govoriti o bodočnosti gospodarsko in politično zrelega naroda. Društva, ki naj bi bila nadaljevalne šole za naše mladeniče in mladenke, kraj, kjer se vzgajajo jekleni značaji, ne pa zabavišča in plesišča, ki so jih za uro veselja pripravljali okrasiti z vsem kar kdo zahteva, brez vsakega narodnega ponosa in časti. Mladina, ki pojmuje društveno življenje samo kot zabavo ne bo v politično važnem trenutku nikoli znala nastopiti sklenjena za svoje pravice, pač pa bo znala na ukaz orožnikov stopiti ob cesto in delati z »živijo« klici špalir, kadar se bo prikazala kaka visoka oseba v deželo. Taka mladina bo znala samo upogniti hrbte, da bodo razni tuji uradniki plezali v višave svoje časti, od tam, s tiste višave pa bodo v zahvalo milostno dovoljevali nove koncesije za gostilne in dovoljenja za plese, da se bo narod še bolj demoraliziral, in še veliko udanejšje upognil svoje hrbte.

Dobesedno to je naša bodočnost, če bomo po naših društvih še nadalje gojili

veseljaško breznačelnost in se ne bomo zavedali, da leži jedro naše politične in gospodarske neodvisnosti v resnem delu po naših društvih. Nismo nasprotniki veselja, nasprotno, ne maramo kisljih obrazov, mi smo nasprotniki veseljačenja, ki lahko postane za nas silno pogubno. Zato bomo posvečali nadalje resnemu društvenemu delu več pozornosti kot pompoznim veselicam, ki imajo pomen le, če so krona celoletnega dela. Da smo Slovenci, to smo hivala Bogu že dokazali, nihče več nas ne taji, dokažimo še, da smo izobraženi, politično in gospodarsko zreli Slovenci, ki znamo poleg petja tudi nastopiti za svoje pravice in se v vseh danih slučajih vesti kot narod, ki ima ponos in čast v sebi in ki za to čast in ta ponos žrtvuje tudi kako urico veselja, če treba.

Mednarodni kongres za varstvo mladine v Bruslju.

Že predvojna zlasti pa povojna Belgija je posvečala posebno pozornost mladini. Nedavno se je vršil v Bruslju mednarodni kongres za varstvo mladine, na katerem je bilo zastopanih 31 držav. Kongres sta priredila ministriški predsednik in minister pravde. — Kongres je deloval v štirih odsekih in obravnaval vprašanje varstva mladine v moralni smeri (mladiško sodstvo, vzgoja), skrb za zapuščeno mladino, varstvo mater in dojenčkov, socialno skrb za vojne sirote. Kongres je izdal v francoskem jeziku zbrane referate uradni delegatov zastopanih držav, iz katerih morejo vsi delavci na polju skrbi za mladino črpati zelo veliko dobrih navodil. Na iniciativo kongresa se je ustanovila Mednarodna zveza za varstvo mladine s sedežem v Bruslju, katera ima predvsem dolžnost stopiti v stike z vsemi podobnimi že obstoječimi mednarodnimi organizacijami in si v sporazumu z njimi določiti svoj delokrog. — Zveza hoče biti posredovalec med vsemi onimi, ki se v posameznih državah zanimajo za varstvo mladine: pospeševati hoče študij vprašanj varstva mladine, pospeševati tozadevno zakonodajo v posameznih državah, sodelovati pri mednarodnih dogovorih, tiščih se varstva mladine. Zveza ima dolžnost preizkusiti vse posamezne načine mladinskega varstva in zbirati praktične skušnje. — Član te mednarodne zveze more biti vsaka država, ki plača gotov prispevek (pri več kot 10 milijonov prebivalcev letno 12.000 belgijskih frankov) in tudi

vsak posameznik ali pa posamezne organizacije. — Zveza more v posameznih državah ustanoviti svoje podružnice, ki imajo gotovo samostojnost; predpogoj je, da je iz iste države včlanjenih vsaj 50 članov v zvezi. — Zveza bo izdajala svoj poseben list (revijo) v francoskem in angleškem jeziku. V njej bodo odtisnjeni vsi zakoni in naredbe posameznih držav, ki se tičejo varstva mladine. — Tudi Jugoslavija je bila pozvana, da dopošlje vse dosedaj izdane naredbe in zakone, ki se tičejo varstva mladine.

POZIV.

Izmenjava denarja. Prosim posojilnice in hranilnice, ki so učlanjene v »Zadružni zvezi« v Gorici in ki imajo še izmenjane kronске vloge v jugoslovanskih zavodih, da mi takoj pošljejo sledeče podatke: 1. Znesek, kakovost vloge; ali tekoči račun ali depositi staroavstrijskih kron. 2. Ali ste se držali doslej natančno vseh vladnih navodil glede izmenjave? Kaj ste storili, kedaj, številke aktov, datume itd. 3. Odgovori vlade na Vaše prošnje in vloge. Dodajte še morebitne druge podatke. Treba, da začnemo takoj energično akcijo za izmenjavo. Naslov: Rim - Roma, Camera dei deputati.

Virgilij Šček.

Kmetijski tečaj za učitelje.

Deželni odbor javlja, da se bo otvorilo kmetijski tečaj za učitelje po sledečem programu: Leta 1922—23 se priredi v Gorici tečaj za ljudskošolske učitelje, ki se nameravajo potegovati za mesta voditeljev in učiteljev na kmetijskih nadaljevalnih šolah. I. del tečaja (avgust-september 1922). **Učna snov:** kmetijske nadaljevalne šole, njih namen in organizacija, načrti itd., splošno in posebno poljedelstvo, splošna in posebna živinoreja. II. del tečaja (1923). **Učna snov:** vinogradništvo, sadjarstvo, kmetijsko gospodarstvo in knjigovodstvo, kmetijske obrti itd. Ure za praktične demonstracije se določijo med tečajem. Vsak tečaj bo trajal najmanj pet tednov. V tečaj se bode sprejelo 30 obiskovalcev. Od teh je lahko šest takšnih, ki so že obiskovali podobne tečaje, ki jih je priredil že pred vojno podpisani deželni odbor ali pa so se priredili v kakšni drugi deželi, kjer so kmetijske razmere različne od onih v naši deželi. V ta namen so se ustanovile učne podpore po 600 lir. Od vsake učne podpore se izplača 250 lir v prvem delu

Dan plačila.

Krik se je dvignil med možmi, kateri se je razlegnil do Grumperka, ki je temno zrl na zborovalce, ki kot bi slutili svojo usodo.

Doli z gradovi! Podri! jih bomo!« Gospode pa pobesili!»

»Mirno, možje! Mi bomo govorili zadnji, naj govori visokorodni patrijarhov odposlanec, ki je danes v naši sredi.«

»Smrt njim!« so zakričali možje enoglasno.

»Obsodba je že izrečena,« je povzel Bolčan z nekoliko izpremenjenim glasom.

»Obsodba je bila že izrečena od patrijarha in mi smo se tu zbrali samo, da to obsodbo vzamemo na znanje, in da jo izvršimo. Prosim gospoda odposlanca častivrednega de Pieris in gospode odposlance mesta Čedadu, da spregovorijo in povedo svoje misli in želje. Mi poslušamo in storili bomo vse, kar bo v naši moči.«

»Tako!« je donelo od vseh strani.

Uslužni de Pieris je vstal, pomel roki in dejal s spočetka tihim, pozneje močnim glasom:

»Ne bom vam razlagal vzroka, zakaj so patrijarh in gospod della Torre izrekli tako obsodbo, saj ste vzroke prinesli v Oglej vi in jih opisali, saj te vzroke bremem na vaših obrazih in vaši sveti odločnosti proti kršiteljem reda in miru. Patrijarh se po zmagovalni vojski s tuji zaveda svoje moči in ve, da je pravično da se ljudstvo reši pijavk, zato je zapovedal, kar je zapovedal. Ne more vam dru-

gače pomagati, kot da vam da malo četo vojakov, ki jo morate hraniti vi. Izvršite svoje delo po svoji pameti dobro, on vam pošilja svoj pozdrav.«

Glasno pritrdjevanje je sledilo tem besedam. Komaj se je polgel zadnji glas, je stal visokorodni Čedadec de Fabris med možmi. Skoro vsi, ki so imeli kaj opraviti v Čedadu, so ga poznali. Bil je pravi gromovnik. Imel je več telesne moči kot razuma, vendar je vplival na množice. Spregovnil je z gromkim glasom v nekoliko okornem slovenskem narečju.

»Možje! Nebeška je ta dolina, rajsko je naše mesto, ko bi gadje ne lazili po nji. Ti nam vse volinijo in pomandraj, blago! Ti nam vse oslinijo in pomandraj, blago! Pomandrajte gadje! Pogledajte tri gadja gnezda: Urušperk, Grumperk in Arenperk. Ali ni sramota, da še stoji? Mene srbi dan in ne bom zaspal, dokler si ne sezidam liše iz kamenja teh gradov. Prišežem!»

»Prišežemo!« je zahrumelo od vseh strani.

»Prišežimo sveto, da ne bomo niti želi niti mlatili, niti trgovali niti obrtovali, dokler ne bodo gradovi naši.«

»Prišežemo!« Sto in več rok se je dvignilo, vsled gromovitega klica se je zemlja stresla. Bil je veličasten prizor.

»Kaporjaki naj pogingjo! Naše geslo bodi: Kaporjak!«

»Kaporjak!«

»Niti na Tolminskem jih niso marali. Oni nam bodo pomagali.«

»Na Tolminsko; kdo gre na Tolminsko? Jakob gre na Tolminsko.«

Možje so se pomešali med seboj in težko je bilo zborovanje. Govorili in svetovali so vse vprek. Eni so hoteli napasti grad še tisto noč, drugi so dejali, naj počakajo na pomoč Tolmincev. Z velikim trdom in ko se je ob vrčih dobrega vina, ki so ga pripeljali za njimi, nagibal že večer, so se zedinili, da je poveljnik de Fabris, in da na dan znamenje, ki naj bo tiho, napadejo vse tri gradove. Da ne more nihče uteči; mejtem pridejo Tolminci in zmagabo bo v par dnel gotova....

Že davno je vstala luna iznad temnih robov gorá, ko so se vračale posamezne gručé glasno razgovarjajoč domov.

»Kaporjak! — Kaporjak!« so se poslavljali.

Kako da so nad goro Mijo tisti večer ležali tako temni oblaki? Kako da je sova tako strašno vpila v starih drevesih nad Tarčetom? Ali poje grofom ali naznanja kaj hujšega? Tudi veter je čudno šumel, voda je s čudnim šumom tekla v korito, pes je imel hripav glas.

Polonca ni mogla spati. Polna glava misli jo je mučila. »Kaj bo žnjo? Bila je varana po besedah in ne po srcu. Oče je zdaj spoznal, mračen je in tih. Juré je gotovo obsojen, razbojnik in grof jo je hotel — zase, lopov... Ali bi se oče zdaj upiral Štefanu? In če tudi izposluje Jakob zanj pomiloščenje — on ima kri na vesti. Saj on morda ni kriv — saj — ali ona ga vidi vedno krvavega pred seboj, vedno begajočega ž njo po neznanil puščajah.... Strašno!....«

Zamižala je, da bi zatrla misli. Ko je pogledala skozi okno, se ji je zdelo, da vidi senco, ki se je potuhnila. Kdo je? Ali je Štefan? V hipu je bila sama vidnejša... Zdelo se ji je, da jo je nekdo poklical.... tiho, nalahno... »Polonca!«

Kot omamljena je stopila od okna. Tisti hip je začutila, da ga kljub vsemu ljubi, da mu je delala krivico in svojemu srcu tudi. Vsa omotična je zapustila sobo in stopila na prosto....

Tri črne sence so planile k nji, zamašile so ji usta, da ni utegnila krikniti od smrtnega iznenadenja vsa zavzeta.... Onesvestila se je v trdem naročju tučca, ki ni bil Štefan. Dva konja sta v naglem diru oddirala po cesti pod Landarjem; eden izmed konj je nosil čudno breme na sebi....

Uro pozneje se je ustavil Jakob Urhov pod oknom Poloničnem;

»Polonica!«

Vse tiho.

»Polonica, slišiš!«

Mrtva tišina.

Polonica. K Štefanu pojdem, on pride. Ali naj mu nesem pozdrave?«

Prazno okno je zijalo vanj. Vzpel se je na okno, soba je bila prazna. —

Čez pet minut je zarjul Poloničen oče, da so ga slišali v Bijače in daleč okrog. Štjnil je pest in se zaklel, da jo maščuje.

Jakob se je poslovil in odšel še tisto noč na Tolminsko.

(Dalje.)

tečaja leta 1922 in 350 lir v drugem delu tečaja L 1923. Obiskovalcem tečaja bo na razpolago tudi prenočišče v skupni spalnici, ki je v poleg nahajajočih se prostorih, kjer se bo vršil tečaj. Prosilci morajo vložiti prošnje za sprejem najpozneje do 10. julija t. l. na deželni odbor v Gorici. Vsaki priložni je priložiti potrdilo okrajnega šolskega sveta, da je prosilec res učitelj na tej ali oni ljudski šoli dežele Goriške-Gradišanske, ter izjavo, da se prosilec obveže redno obiskovati ves tečaj l. 1922-23 in se podvrediti izpitu za vstop v drugi del tečaja in konečnemu izpitu. Absolventi celotnega tečaja se bodo lahko potegovali za podelitev vodstva in za poučevanje splošnih in strokovnih predmetov na kakšni popolni kmetijski nadaljevalni šoli. V tečaj vpisanim pa, ki so redno obiskovali I. del tečaja 1922, bo mogoče podeliti in izročiti le vodstvo in pouk v I. tečaju kmetijskih nadaljevalnih šol, ki se otvorijo to jesen. Spomadi 1923 bo položiti izpit za vstop v II. del tečaja čez vsa učna snov, ki se bo predavala in obravnavala v I. delu tečaja (1922). Za vsa nadaljna pojasnila naj se obrnejo na prizadeti deželni kmetijski urad v Gorici.

Iz političnega društva »Edinost»

Slovo. Na zadnjem občnem zboru društva »Edinost« v Sežani je dr. Wilfan odložil predsedniško mesto. Odstop ni nikogar presenetil, ki pozna razmere. Že lani, ko je bil dr. Wilfan izvoljen za državnega poslanca, je on sam uvidel ne le korist, marveč tudi potrebo, da odloži predsedniško mesto, ker sta mesti poslanca in predsednika društva, ki ga je poslalo v parlament, *incompatibilni* t. j. nezdržljivi, kakor je na pr. nezdržljivo mesto predsednika posojilnice in obenem nadzornika. Ta navada velja pri vseh kulturnih narodih in mi Slovenci pač ne moremo biti nekaka »extra-wurst«. Društvo ima namreč tudi soditi o delovanju poslancev, to pa je seveda nemogoče, če so poslanci odborniki. Tudi drugi *praktični razlogi* so silili v ta odstrop. Občni zbori, sestanki »Edinost« so se nešteto krat odlagali, odlašali zaradi odsotnosti predsednika dr. Wilfana. Kakor je znano, mora poslanec prebiti okrog 9 mesecev v Rimu in je nemogoče, da bi vestno vodil društvo. Tako so se dejanski silno važna vprašanja puščala v nemar in je narod vsled tega bil večkrat oškodovan. Občni zbor se je tako odlagal od oktobra na februar, od februarja na majnik itd. brez konca. Poslanci se lahko udeležujejo sej, imajo v odboru glas, a odbore vse se morajo vršiti, vsaj redno, brez ozira na prisotnost poslancev. Upamo tako, da bo odslej društvo lažje imelo redne seje v korist celokupne organizacije. Dr. Josip Wilfan je imel lastnosti, ki so danes redkosti, predvsem mislimo na njegovo izredno ne-sebičnost in požrtvovalnost. Vztrajal je na braniku v najtežjih trenutkih, tudi takrat, ko so drugi tržaški voditelji ljudstvo zapustili, je on ostal na svojem mestu. Narod mu je za to hvaležen.

Napredek. Pred kratkim se je odbor društva odločil za važen korak. Goričani in Istrani so zahtevali, da se društvo razdeli. Ustanovi se društvo »Edinost« za Trst in okolico, društvo »Edinost« za Goriško in

Alkohol - povzročevalec in pospoševalec nenravnosti.

Le premalo se vpošteva veliko važnost protialkoholnega gibanja za dvigovanje ljudske morale, le premalo se ceni dejstvo, da je boj proti alkoholu obenem tudi boj proti nenravnosti. In vendar nas o tem poučuje že vsakdanja izkušnja. Alkohol rahlja in odstranjuje zavore, ki se stavijo v bran nenravnosti pri treznem človeku, vzbujata strasti in dela pijanca pohotnega in nasilnega. Saj je obče znano, kako se v pijanski družbi klafa — in to ne samo od neizobražencev, temveč tudi od inteligentov — kako se zbija jurove šale in umazani dovtipi, kako se pozablja na vse ovire dostojnosti in spodobnosti. Znano je, kako se Bacchu rada pridruži Venera, kako se baš v pijanem stanju največkrat vrše razna spolna nasilstva; kolikokrat se je v takem stanju izgubila nedolžnost; kolikokrat se je v njem pokvarilo zdravje, dostikrat usodepolno za vse življenje.

Zelo usodna so plesišča po deželi in po zakotnih mestnih gostilnah, kjer se zbira mladina brez nadzorstva. Ples in pijača ustvarjata razburjenost in netita poželenje ter vodita pogosto do padca.

Ako Dr. Bonne pravi, da so mu tekom 15 let njegove prakse skoro vse nezakonske porodnice kot vzrok padca navedle uživanje pijače — tudi pri nas ne bo dosti drugače nego v severni Nemčiji.

In pri moških se razne statistike o spolnem okuženju vjemajo v tem, da se je to v nadpolovični dvadvetletinski veščini slučajev pridobilo v alkoholiranem

stanju. tretje za Istro. Zlasti je ta delitev bila želja in zahteva Goričanov. Vse morda najbližje osebe na Goriškem so zato, da naj imajo Goričani svoje društvo. Naj omenimo le oba deželna odbornika, dr. Gregorčiča in dr. Besednjaka, poslanca Ščeka, vse slovenske deželne poslance, zlasti g. Krizmana; razen teh so se izrekli za samostojnost vse naše gospodarske in kulturne organizacije. Vzroki so različni. Trst je imel zadnji čas 3 tajnike, Goriška pa je enega. In vendar se nam zdi, da smo Goričani najvažnejši del primorskih Slovencev. Skušali smo zadevo urediti, a zaman!; odpor v Trstu je bil vedno najhujši. Vrhutega imamo Goričani svoje potrebe, ki jih Trst absolutno ne razume. Zato pozdravljamo sklep po delitvi, ki bo v veliko korist ljudstva. Seveda bo »Narodni Svet«, ki se ustanovi po vzorcu Tirolskega, pomenil vrhovno vodstvo vsega naroda.

Dopisi.

IZ SEŽANŠČINE. Veselica.

Ker smo se pri komaj končani slavnosti v Sežani precej razburili, smo težko pričakovali priložnosti, da se zopet vsaj delno pomirimo ob zvokih naše milo narodne pesni. Zato nam je bila dana priložnost v Štorjah (28. 5.). Zbralo se nas je precej in to od vseh vetrov, vseh pa je priglasila tista neodoljiva sila, ki ji pravimo ljubezen do narodne pesni. To pot nas je pa naravnost gnalo, da čimprej zopet slišimo »svoje narodne pesni glas« in to tembolj, ker so nas v kraški in samoslovenski Sežani napadli radi narodne pesni. Ta dogodek nam je dušo še bolj navezal na ta naš zaklad. In res! Vsa društva so vrlo lepo rešila svoje vloge, častno je rešil svojo vlogo tudi domači pevski zbor pod spretnim vodstvom gđc. Milke, toda nad vse pričakovanje krasno se je vršila igra.

Tuji glasovi.

I. Bolgarija. V članku »Vprašanje male entente« piše »Slovenec« med drugim:

Kar se tiče razmerja do Bolgarije, noben resnični Jugoslovan ne želi, da bi eventualna alijansa držav male antante obračala svojo ost proti Bolgariji, v tem smislu kakor proti Avstriji in Madžarski. Ne glede na to, da so sedanje meje Bolgarije napram Romuniji in Grčiji z etnografskega stališča krivično začrtane, pa naj jih tudi štiti verzajska pogodba, je nalo ga Jugoslavije in Čehoslovaške, pa tudi Poljske, ta, da Bolgarijo pritegne k sebi, ne pa, da jo odbija in igra napram njej vlogo žandarja. Bolgarija se nahaja v rokah zemljoradnikov, ki odkrito streme za jugoslovansko federacijo in ki bi jih ravno mi morali podpirati nasproti reakcionarnim »makedonstvujočim«. Če bi ostale države male antante hotele podpreti načeloma antibolgarsko stališče sedanjega režima v Jugoslaviji, bi ta alijansa za Jugoslovane bila zelo dvomljive vrednosti.

Širite Gor. Stražo!

stanju.

In ako pomislimo, kako poguben vpliv ima alkohol na družinsko življenje, kako se od starišev pijancev otroci ne nauče nič lepega in dobrega, kako se v tem ozračju že od malega demoralizujejo, — se bomo li čudili, ako je velika večina prostitutk iz pijanskih rodbin in sama vdana alkoholu?

V kakem razmerju je alkohol do zločinov proti nrvnosti, razvidimo najbolje iz obširne statistike prof. Baera v Berlinu, ki je leta 1875. in 1876. v 120 jetnišnicah in kaznilnicah v Nemčiji vršil poizvedbe. Od posilstev in spolnih zločinov se jih je izvršilo 60.2% pod vplivom alkohola. Od teh je bilo 61.2% priložnostnih in 38.8% pivcev iz navade. — Od prestopkov proti nrvnosti se je izvršilo 77% od alkoholikov in sicer od teh 73.3% priložnostnih in 26.7% pivcev iz navade.

In še ena, važna opomba. Znano je, da so mnogi slabumni in mnogi božjastni spolno posebno pohotni, da tudi druge vrste blazniki pogosto zagreše seksualne delikte. Ker pa je znano, kako veliko vlogo igra alkohol med vzroki blaznosti, kako pogosto imajo alkoholiki slaboumne ali božjastne otroke, — uvidimo, da alkohol tudi tu indirektno povzroča od teh umobolnih povzročene nrvstvene delikte.

Že te kratke črtice kažejo, da nikar ne podcenjujmo važnosti protialkoholnega boja v nrvstvenem oziru. Samo trezen narod bo tudi nrvstveno zdrav, krepak in čednosten — ter samo tak ima vse pogoje za srečno bodočnost.

Iz »Preroda«, Dr. Fr. Göstl.

Vestnik kmetško delavske zveze.

Kmetška delavska zveza je priredila v nedeljo 4. junija (Binošti) v idrijskem okraju sedem javnih shodov.

Na shodih v Sp. Idriji in v Ledinah je govoril deželni odbornik dr. Besednjak.

Na shodih v Godoviču in na Črnem vrhu je poročal o organizaciji Km. Del. zveze dr. Bitezničnik.

Na shodih v Zavratcu in Gorah je govoril urednik »Gospodarskega lista« Polde Kemperle.

Zvečer ob 7. uri se je vršil v mestnem gledališču shod v Idriji, na katerem sta govorila dr. Besednjak in dr. Bitezničnik. Na shodu se je razvila živahna debata, katere so se udeležili od domačinov g. podurednik Pivk in gospod Kavčič.

Na binkoštni pondeljek so se vršili shodi K. D. zveze v Šebreljah, na Št. Viški gori, in na Ponikvah. V Šebreljah je govoril državni poslanec Šček, na Ponikvah sta govorila dr. Besednjak in Polde Kemperle, na Št. Viški gori dr. I. Bitezničnik.

Na vseh desetih shodih so se sprejele resolucije za **deželno avtonomijo**, za izrabljanje vodnih sil na Primorskem potom deželne odbora v Gorici. Za obrambo jezikovnih pravic pri vseh uradih, pred vsem pa pri sodniji.

Na shodu v Idriji se je sprejela tudi sledeča resolucija: **Radi večje enotnosti in prožnosti v politični organizaciji našega ljudstva na Primorskem je potrebno da se ustanovi za Goriško, samostojno politično društvo. Za to pozdravljajo zborovalci, zbrani na shodu K. D. zveze v Idriji dne 4. junija z navdušenjem tozadavni skiep odseka Političnega društva »Edinost« v Gorici.**

Notranjsko.

SENOŽEČE. Vojaški nabor. Nesreča in drugo.

Dne 1. t. m. se je vršil tukaj vojaški nabor za senožeško in vremsko dolino. Fantje so se pripeljali v Senožeče na okrašenih vozovih kakor na kak veseli praznik in po stari navadi popivali. Grozote svetovne vojne bi bile vendar morale narod poučiti, da bi bilo mnogo bolj uimešno ako bi si novobranci ovili okoli klobutkov namesto cvetlic in raznobojnih trakov — črni žalovalni trak. Popivanje pa je celo v normalnih časih škodljivo, kaj pa še le sedaj, ko vlada povsod največja gospodarska beda! Prišlo je seveda tudi do pretepa, pri čemur je eden izmed nabornikov dobil nekoliko ran s krivcem po glavi. Potrjeni so bili skoraj vsi brez izjeme.

O priliki kraljevega prihoda je bila od enega avtomobila, ki so sledili kralju, povožena učenka Ivanka Gerželj. Ravnaletelj pivovarne in neka gospoda, ki so prišli od zuma, so se po svojih močeh potrudili, da dajo Senožečam italijanski značaj. »Potemkinove vasi« so toraj še vedno v modi.

Novi občinski zastop pod županovanjem Josipa Medena si je stekel veliko zaslugo s tem, da je spravil v red prej popolnoma zanemarjeni vodovod tako, da sedaj delujejo izlivke po vseh vaseh. Upati je, da bo novi občinski zastop tudi nadalje skrbel za koristi senožeške občine.

Vsled pomanjkanja dežja je tudi letošnja letina v nevarnosti, in ako ne bo kaj kmalu deževalo, bo izid še hujši nego lansko leto, ker trava se je že začela sušiti.

Pri nas se mnogo razpravlja o vplivu tukajšnje pivovarne na naše gospodarsko življenje. Vodstvo pivovarne meni, da bi proglasitev tržaške svobodne lutke ogrozila obstoj senožeške pivovarne, ki je skoraj popolnoma odvisna od tržaškega trga in sicer radi tega, ker bi naša pivovarne ne mogla izdržati konkurence inozemskih (avstrijskih, čeških in nemških) pivovaren v Trstu.

Za delavce in one, ki od njih živijo, t. j. trgovce in gostilničarje bi bilo zaprtje pivovarne ali pa zmanjšanje dela v njej seveda nenadomestna zuba. Kmetški posestniki pa menijo, da bi jim zaprtje tovarne koristilo, ker bi mogli potem dobiti cenejše delavce za obdelovanje zemlje. Ti namreč trdijo, da sedaj ne morejo izhajati, ker so delavci predragi. Da si kmetški posestniki ne bodo delali iluzij, treba je opozoriti, da ni njih beda odvisna od pivovarne, temveč da je v zvezi s splošno gospodarsko bepo, ki je po vojni zavladala v Italiji in po vsej Evropi. Skušnija nas učijo, da izhajajo kmetje najbolj v onih deželah in državah, kjer je bogato razvita industrija in trgovina, kakor n. pr. pred vojno na Nemškem, Češkem, Sev. Ameriki itd. V dežele z bogato razvito industrijo prihaja mnogo denarja in je veliko povpraševanje po poljedelskih pridelkih, ki se dobro prodajajo in plačujejo: v takih deže-

lah kmetški posestniki lahko dobro plačujejo svoje delavce, ker zato tem dražje prodajajo svoje pridelke. Kakor vsi drugi, tako torej tudi senožeški kmetje ne trpijo bodo zato, ker tukajšnja pivovarne slučajno še dela, temveč ravno nasprotno radi tega, ker je v Italiji preveč tovarnen zaprtih ali pa le slabo zaposlenih. Ako se še več tovarnen zapre, položaj ne bo boljši temveč za vse — in tudi za kmete — le še bolj obupen.

Seveda bi bilo za splošno gospodarstvo bolje, ako bi na mesto pivovarne bila druga tvorna, ki bi proizvajala ljudstvu bolj koristne in potrebne predmete. Ali to je drugo vprašanje in dokler bodo v narodnem gospodarstvu namesto naroda odločevali kapitalisti, ki se ne brigajo za splošne narodne potrebe, temveč le za svoj osebni dobiček, bodo vse naše želje ostale le — lepe želje.

POSTOJNA. Letovišče.

Gotovo se dobi le malo tako primerljivih mest za letovišče kakor je naša Postojna se svojo svetovno slovečo jamo, s prekrasno okolico, senčnatimi sprehajališči in hladnim podnebjem. Od prirode bi bilo res težko kaj več zahtevati, pač pa so ljudje veliko premalo storili za izboljšanje tega prirodnega bisera. In še to malo, kar je bilo nekaj napravljenega je skoraj popolnoma vničila vojna in vojna doba. Jama se sicer olepšuje in potom zvez z novimi, sicer se neobiskovanimi jamami spopolnjuje, vse drugo pa še čaka na boljše čase. Vozovi in še posebno avtomobili dvigajo po mestu tak prah, da se človek skoraj boji iti na ulico, hotelov in gostiln je za zahteve modernega in vdobnega letovišča veliko premalo in še to kar je, še vedno silno trpi na posledicah vojne. Mnogo bi bilo tu treba popraviti, spopolniti in pomnožiti, predvsem bi se pa moralo vrediti to kar je vsaj v toliko, da ne bi zaostajalo za predvojnimi časom. Najbolj nujno pa je, da se prepodi iz Postojne njenega največjega sovražnika: prah, ta grozni prah! Saj si vendar ni mogoče misliti letovišča, ki bi bilo potopljeno v oblačku prahu. Občinski svet bi se moral v interesu mesta samega jako resno baviti s tem vprašanjem, ker kakor čarobna jama vabi sem obiskovalce, tako h prah in druge neudobnosti podijo zopet ven.

Potrebno bi bilo seveda veliko investicijsko posojilo, ki naj bi se uporabilo v prvi vrsti na asfaltiranje glavne ulice od enega do drugega konca mesta in za druge udobnosti, ki bi še bolj vleklo in zadrževalo goste v Postoini. Občinski zastop in uprava jame imata v tem pogledu mnogo nujnega in hvaležnega dela, ki naj prinese gostom mnogo prijetnosti, meščanom in občini sami kakor taki pa koristi.

Politika.

= **Pred podpisom 20-letnega sporazuma Male entente.** »Kuryer Poranny« javlja iz Pariza, da se na dan poroke kralja Aleksandra sestanejo v Belgradu ministrski predsedniki čehoslovaške republike, Jugoslavije in Romunije. Podpišejo definitivni 20-letni sporazum, ki striktno določa politične smernice Male entente, kakor tudi politično stališče Male entente napram poljski republiki, Grški, Madžarski in Bolgarski.

= **Reorganizacija ruske rdeče armade.** Po poročilih iz Moskve in Rige biva že delj časa v Moskvi nemški general Bauer. Nemški general ima nalogo temeljito reorganizirati sovjetsko armado. Obenem razpravljajo v Moskvi načrt, kako voditi transporte vojnega materiala na progji Moskva - Kovno - Königsberg.

= **Krvavi boji v Belastu.** Tekom dne 31. maja je bilo v Belastu 10 ubitih, 16 pa ranjenih. Povod spopadam je dal umor nekaterih policijskih agentov s strani sinfejnovcev. Boj se je nadaljeval še čez 23. uro, ker sta obe stranki dobili ojačenje. Več hiš je bilo požganih. V eni so našli dva starčka vsa preluknjana od krogelj.

= **Vesti o sklenitvi rusko - bolgarskega dogovora.** »Lupta« javlja, da je Stambolski sklenil z Rakovskim v Genovi sporazum, po katerem se Bolgarski priznava Dobrudža, a Rusiji Besarabija. S tem dogovorom se Bolgarska obvezuje, da bo izgubila iz Bolgarske vse Wrangelovce.

= **Bolgarski kmetje za zedinjenje vseh Jugoslovanov.** Tekom ravnokar zaključenega kongresa bolgarskih kmetov so nosili kmetje v veličastnem sprevedu državne zastave in deske z zanimivimi napismi, kakor »Živela kmetška diktatura! Plug, srp in kladivo hranijo svet? Ven z Vranglovci! Car samo caruje, a ne upravlja!« Posebno pozornost pa je vzbudil med vsemi opazovalci napis, velik in posebno očiten. Napis je manifestiral za zedinjenje vseh Jugoslovanov ter se glasil: »Od Save in Drave do Črnege in Belega morja živel narod — jugoslovanski!« S tem napisom so hoteli bolgarski zemljoradniki javno manifestirati za jugoslovansko zedinjenje.

= 150.000 ljudi se udeležijo poroke kralja Aleksandra. Po poročilih belgrajskih listov se je doslej prijavilo 80.000 oseb, ki se udeležijo svečanosti povodom kraljeve poroke v Belgradu. Splošno se pričakuje, da bo število udeležencev naraslo na 120 do 150.000.

= **Bolgarija.** Vse se zanima za umor gl. urednika opozicionalnega lista »Slovo«, Grekova. Kakor je bilo javljeno, je bil Grekov na svojem stanovanju ponoči pred časom umorjen. Morilec je nepopaženo pobegnil. Bolgarska vlada je razpisala 10.000 levov nagrade onemu, ki izsledí morilca. Grekov je bil svoječasi poslaniški odpravnik v Bernu in Stockholm. V sofijskih diplomatičnih krogih je užival Grekov tople simpatije.

= **Protest puškarjev zaradi prepovedane noše orožja.** Vsled prefektove naredbi, s katero se prepoveduje noša samokresov in pištol so puškarji poslali vladi protest, češ da trpe vsled tega veliko škoo. Naj bi se le pomirili puškarji; saj je vedno dosti ljudi, ki bodo smeli vkljub prefektovi naredbi nositi orožje, in ne samo samokrese in pištole!

= **Bivša kraljica Zita** namerava zopet napraviti par pustolovčin, kot poročajo listi, vendar je to zelo neverjetno. Bolj verjetno je, da si tu pa tam listi izmišljujejo take senzacionalne novice, da lažje polnijo svoje predale.

= **Krvavi boji med angleškimi četami in vstaši na Irskem.** — Angleške čete rabile topove. Med angleškimi četami in vstaši je prišlo na meji med grofijama Fernanageh in Donegal do krvavih bojov. Vstaši so napadli angleške čete, ki so bile zasedle vas Pettico. Stopilo je v akcijo tudi topništvo.

Domače novice.

+ **Slovenska čebelarstva** bodo imela svoj občni zbor v nedeljo dne 18. junija t. l. ob 9. uri v prostorih deželne kmetijske šole v Gorici. Dnevni red se naznači v prihodnji številki.

+ **Kmečka posojilnica in hranilnica v Šempasu** t. z. z. n. z. naznanja, da se bo vršil redni občni zbor dne 11. junija t. l. ob 10. uri dopoldne v posojilniščnem prostoru po zadružnih pravilih. Alko ne bodo ob določeni uri dovoljno število članov se vrši pol ure kasneje obč. zbor pri vsakej udeležitvi članov po istih pravilih. K obilni udeležbi vabi — Načelstvo.

+ **Iz Št. Petra.** V nedeljo in ponedeljek se je predstavljal pri nas »Kinematograf« na dvorišču Zadruga; vdeležba je bila ogromna. Zato se moramo zahvaliti gosp. fotografu Oblaku. Prve slike so bile dobro zbrane za današnje razmere; upamo da nas še sedaj obišče z kakim novim programom.

+ **Pravno - upravni odbor deželne svetovalne komisije** je sklican v torek, 6. t. m. ob 15.30 v dvorano 26 generalnega civilnega komisariata. Dnevni red seje bo takole: 1. Poročilo predsedništva; 2. poročilo kom. Mariniga o vojni zakonodaji; 3. poročilo odv. Polacca o prisegi i državljanjskih registrih; 4. poročilo cav. Zieglerja o raztegnitvi zakona o beračenju na nove pokrajine.

+ **Brzjojavke podvržene cenzuri.** Tukajšnje poštno ravnateljstvo naznanja: Uprava grških pošt javlja, da so vse brzjojavke, ki gredo skozi Grško, podvržene cenzuri. Občinstvo se torej opozarja, da se brzjojavke za na Turško črez Zante ali Malto Gastern sprejemajo na rizik odposiljalcev. Isto velja tudi o brzjojavkah za na Bolgarsko z označbo via Zante ali Malta - Solun.

+ **Deželni odbor** javlja, da je ministrstvo za osvobojene dežele podaljšalo rok za vlaganje prošelj za dobavo goveje živine, konj in ovac iz bivših sovražnih držav na račun vojne odškodnine do **konec septembra 1922.** Vsi prizadeti vojni oškodovanci, ki nameravajo prošiti za dobavo zgoraj navedenih vrst živali na račun vojne odškodnine, naj to gotovo storijo do omenjenega roka. Prošnje naj se naslovijo kakor doslej na deželni kmetijski urad v Gorici, kamor naj se predložijo potom davčnega urada pristojnega okrajnega civilnega komisariata.

+ **Hotel Sv. Janez ob Bohinjskem** ležeru najkrajše alpsko letovišče v romantičnem Bohinju je otvorjen, ter vabi izletnike in letoviščarje na poset. Slovenska Planinsko Društvo, ki ima v upravi to podjetje je preskrbelo za vsjo udobnost in izvršilo tudi razna prenovljenja. Od kolodvoru Bohinjske Bistrice vozi dnevno ob prihodu vsakega osebnega vlaka avtomobil do hotela in nazaj in je tudi ta zveza zelo ugodna.

+ **Tolminko učiteljsko društvo** priredi pri Sv. Luciji v nedeljo, dne 11. junija ob 4 popoldne v dvorani g. Mikuža koncert. Na programu bodo: V. Parma, E. Adamič, F. Abt, A. Foerster, R. Wagner, G. Puccini, B. Godard, Dr. A. Schwab.

+ **Žaga.** (Požar.) V torek, dne 30. maja je do tal pogorela neka baraka, v kateri je bivalo 10 družin. Poleg vsega je zgorela tudi žena Pečka in več tisoč lir, ki jih je prejela Pečkova družina za odškodnino premičnin.

+ **Z Žage.** (Zahvala.) Okrajna posojilnica in hranilnica v Bovcu je blagovolila darovati naši šoli 100 lir, za kar se ji šolsko vodstvo in krajni šolski svet zahvaljujeta najtopleje.

+ **Resnica nad vse.** Zadnjič smo poročali, da so trdili listi, da je imel komunist, ki je bil ubit v via Settefontane v Trstu v bombo, bombo sam v žepu ali pa pod klobukom. Zdaj pa je bil ubit fašist in »Lavoratore« ugotavlja (informiral se je seveda na kvesturi), da se je fašist sam vzel življenje, ker je dejstvo, da se komunisti sami pobijajo, tako vničujoče vplivalo nanj, da je padel v melanholio in se mu je omračil um. Tudi to dejstvo žene fašiste v brezposelnost. Res, težke krize.

+ **Cari signori!** — Zares mislimo tako. Vzgledi vlečejo. Zakaj bi tudi mi ne bili tako »nobel« in bi malo po laško ne začeli. »Tajč« ni več v modi, dajmo pa drugače, tako kot se danes sliši krog nas. Pa brez šole: V Podbrdu — po slovensko se reče tudi Pjedikole — je neka tvrdka, ki se kliče na ime »Zgaga-Mauri«. Da je tvrdka slovenska, ni treba omenjati. Da ima ta tvrdka zveze z raznimi, med temi tudi slovenskimi tvrdkami, tudi ni treba omenjati, ker to nič čudnega ni. Čudno pa je tole: Ta slovenska tvrdka v Podbrdu je pisala drugi slovenski tvrdki pri Sv. Luciji pri Tolminu v blaženi italijanščini. Mi ne vemo, kako se bodo ti gospodje izgovarjali, če sploh pridejo do tega, da se bodo zgovarjali. Morda nam bodo še hvaležni za to izpričevalo, ki jim ga pišemo. Toda naj je kakorkoli, dejstvo je tako sramotno in umazano, da nam silijo najhujše besede v pero. Mi se borimo zato, da priborimo našemu jeziku pravice povsodi, tudi v javnih uradih, na sodnih, itd., tu pa pride slovenski privatnik, ki piše slovenskemu privatniku italijansko pismo trgovskega značaja. To je ali brezmejna zabitost ali so še grše stvari od zadaj, drugače si tega ne moremo razlagati. Upamo, da nam šenjora Zgaga in Mauri di Pjedikole ne bosta zamerila prehudo in naj vedita, da v Julijski Krajini vsaj Slovenci še znajo slovenski, tudi tisti, ki se pečajo s trgovino.

+ **Deželni zbor goriški** je imel svojo sejo v soboto. Na seji je bila ena izmed glavnih točk: bilanca za l. 1922.

+ **Mrliča** so našli v Trstu pred požganim Narodnim domom; na prsih in na trebuhu je imel težko skalo. Imenuje se Trova.

Nekdo je pozabil pred nekaj časom v gostilni pri Rajhu na Kornu moško peletino. Kdor jo pogreša naj se zglašiš istotam.

Jožef Droč, gostilničar.
»Vse odvetniške in notarske pisarne v Trstu so za dobo od 1. junija do 30. septembra ob sobotah popoldne zaprte. Razun tega se uraduje v cerkvenih praznikih le od 9 do 12 dopoldne. Toliko na znanje klijentom, da ne bodo imeli nepotrebnih poti in stroškov!«

Društva.

Rihemberk. Tukajšnji tamburaški krožek priredi v nedeljo dne 11. VI. ob 3. popoldne na dvorišču gostilne na Govertu vrtno velješico. Na vspredu so pevske točke in večdejska igra: »Testament«. Med pavzami udarja domači tamburaški zbor. — K obilni udeležbi vabi — Odbor.

d. P. o. »Slovenske čitalnice« v Lepi, priredi v nedeljo dne 11. junija ob pol 4 uri popoldne veselico na prostem v »senci«. Na vspredu je: igra, »kuplet« in več točk petja. Sodeluje in nastopa polnoštevilni tamburaški zbor iz Vrtojbe.

d. Tolminko učiteljsko društvo priredi dne 11. junija ob 4. uri popoldne pri Sv. Luciji v dvorani g. Mikuža koncert z naslednjim vspredu:

1. Slovenske cvetke (Orkester) V. Parma. 2. Zapuščena. (Mešan zbor) E. Adamič. 3. Iz »Lohengrima«. (Orkester) R. Wagner. 4. Domovina. (Mešan zbor) A. Foerster. 5. Moja ljubezen. (Solo petje z orkestrom) F. Abt. 6. Kiša (Mešan zbor) A. Lajovic. 7. Prijatelj. (Solo petje z orkestrom) B. Godard. 8. Iz »Bohem« (Orkester.) G. Puccini. 9. Dobro jutro. (Mešan zbor z orkestrom). Dr. A. Schwab. K obilni vedležbi vabi — Odbor.

Kdo ne bi šel v nedeljo v Ložice! Pevsko društvo »Zarja« v Ložical priredi v nedeljo 11. junija ob 3. uri popoldne veliko veselico v dvorcu g. Gabrijelčič-a. Med točkami svira polnoštevilni orkester iz Biljane. — Vspored: 1. Pozdravni govor. 2. Deklamacija: »Na potučeni zemlji.« — S. Gregorčič. 3. »Na Visokem«. — Igra v 3 dejanjih. — Drag. Vodopivec. 4. »Dobrodošli, kdaj pojdeto domov.« — Burka v 1 dejanju. 5. »Planinska«. — Foerster. — Poje meš. zbor. 6. Šaljiva pošta.

7. Srčolov. — Vstopnina: I. sedeži 5 L. II. sedeži 4 L. Stojišče 2 L. Ker bode godba svirala po polnoči, so vozovi gostom na razpolago. — V slučaju slabega vremena se vrši veselica naslednjo nedeljo. Obile udeležbe nadeja se — Odbor.

d. »Prešern« v Št. Petru naznanja, da bodo v nedeljo, dne 25. t. m. »Obsojen na smrt?« — Obveščamo vse, da ne zamudite prilike ogledati si kdo bo obsojen in na kak način.

d. Črni vrh nad Idrijo. Da se pri nas društveno življenje razvija, nam dokazuje zadnja prireditev dne 14. maja, katero je priredilo naše Kat. slov. izobr. društvo. Krasno uspela igra »Razvalina življenja« kakor tudi vse pevске in tamburaške točke so se izvajale na splošno zadovoljnost občinstva.

d. Tihotapec v Lomeh pri Črnem vrhu. V nedeljo, dne 11. junija bo predstavljalo to lepo igro črnovrško Kat. izobr. društvo. Vsak tisti, ki se je lansko leto udeležil veselice v Lomeh, tudi letos gotovo ne bo zamudil te ugodne prilike, kajti na tej prireditvi se bo vsakomur nudilo obilo duševnega vžitka.

d. V Vrtovinu se je binkoštni ponedeljek ob najlepšem vremenu in ob veliki udeležbi v krasnem redu izvršila napovedana narodna slavnost. Vipavsko ljudstvo se je zbralo ta dan v romantičnem podčavenskem Vrtovinu ter se zabavalo ob lepi narodni pesmi. Godba je svirala, pevski zbori so nastopali eden za drugim in se kosali v petju, dame so prodajale sladčice, kavo, gorka in mrzla jedila v zelenih paviljonih, prodajale cvetlice, razglednice itd. — Zvečer je bila krasna električna razsvetljava. Krakto rečeno: Bilo je lepo. Čast prirediteljem.

d. Čevljar - baron v Dornbergu. »Slovenska čitalnica« v Dornbergu je lahko ponosna na prireditev, ki se je vršila minul ponedeljek v dvorani Hranilnice. Naši vrli Tržačani so prihтели v čarobno vipavsko dolino in uprizorili v Dornbergu opereto »Čevljar-baron«. Ljudstvo se je zbralo vse polno, ki se ni moglo načuditi igralcem-pevcem. Navdušenje veliko. Živeli Tržačani! Oglasite se še kje v naši solčni Goriški s takimi nastopi, kakor v Dornbergu.

d. Ravne - Cerkno. Tukajšnje izobraževalno društvo »Zora« priredi 18. t. m. ob 3. uri popoldne svojo prvo veselico. Na sporedu so pevske točke, deklamacija in igra: »Tri sestre«. K obilni udeležbi, — na svežem gorskem zraku, uljudno vabi odbor.

Prosveta.

pr. Koncert »Pevskega in glasbenega društva« v Gorici, ki se je vršil danes teden v dvorani »Trgovskega Doma« se je izvršil po napovedanem vspredu pri popolnoma zasedeni dvorani. Moški, ženski in mešani zbori so bili prednašani mojstersko. Udeleženci niso štedili z burnim rokoploskom. Adamičeva skladba »Franica« za moški zbor je prišla do velja ve. Zlasti konec te pesmi je učinkoval na udeležence. — Nekaj novega za naše zbor je bila pesem »Ples kralja Matjaža«. Nastopil je ob burnem poskanju moški kvartet (Bratuž, Hrovatin, Paglavac, Černovic), ki je moral pesem »Še ena« ponoviti. — Koroške narodne pesmi so bile biser večera. Občinstvo je bilo začarano z lepoto teh pesmi, in marsikomu zveni še danes v ušesih »krasni hajji - hajo!« Na

vrsto je prišla »Begunska« (besedilo Franceta Bevka). Harmoniziral je to pesem društveni zborovodja gosp. Emil Komel. Skladba v začetku tužna, srce prijoča tožba: »Mi vse smo zebubili«, se počasi razvije v veličastno in mogočno, skoro razposajeno melodijo, ko kliče zbor: Vstajenje! Vstajenje! Mi vriskamo vsak izmed nas je kot svat, in vtiskamo zemlji svoj bedni obraz.« Skladba ima več srce pretresujočih momentov in je bila krasna prednašana. Gospodu skladatelju je bil poklonjen lovoriec venec ob burnem poždravljaju in vsklikanju. — Večer je zaključila Sattnerjeva »Nevijhta«, ki je bila prav dobro izvedena. Pevska tehnika je prišla do popolne veljave. Ta pesem je zahtevala veliko truda od zbora, ki pa je poplačan z burno pohvalo od strani udeležencev.

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici je lahko ponosno na ta večer. Želeti je, da bi nadaljevalo po tej poti, da bi bilo kot zvezda vodnica vsem pevskim zborom na Goriškem.

Koncert je posetilo tudi več odličnih italijanskih in nemških družin. Drugorođci so se divili ob glasovih naše pesmi.

pr. Novi humoristični-satirični list, ki bo danes edini med Slovenci, prične izhajati z dnem 1. julija t. l. v Gorici. Imeoval se bo »Kopriva«; uredništvo je poverjeno večšim rokam. Izhajal bo vsakih 14 dni na 8. straneh. Več o listu prihodnjič.

Koledar.

- Junij 30 dni.
- 11. Nedelja: 1. pobink. Presv. Trojica.
  - 12. Ponedeljek: Janez Fak., spoz.; Flora, dev.
  - 13. Torek: Anton Pad., spoznavalec.
  - 14. Sreda: Bazilij, škof; Elizej, prerok
  - 15. Četrtek: Sv. Rešnje Telo. Vid, muč.
  - 16. Petek: Franc Reg., sp.; Beno, škof.
  - 17. Sobota: Adolf, škof; Lavra, nuna.

Po svetu.

s Spielberg. Kaj je Spielberg? Gora na današnjem češkem ozemlju, kjer so bile strašne ječe. Kdor je prišel vanje, je bil zapisan smrti. Tja gori je bil obsojen tudi italijanski rodoljub in pesnik Silvio Pellico, kjer je spisal svojo krasno delo: »Moje ječe«. Toda kal smrti mu je zadala ječa. Zdaj ob obletnici so romali Italijani v ta kraj poleg Brna in Čeh! so jih povsodi lepo in gostoljubno sprejeli. Ubogi Silvijo Pellico! Ubogi tudi tisti naši ljudje, ki jih je bila današnja Italija gnala v nezdrave kraje, kjer razsaja malarija. Kaj so bili zakrivili? Isto kot Silvio Pellico: ljubili so svojo domovino. Tako podobno zaključuje svoje poročilo »Pučki prijatelj«.

Kaj hočemo?

Mi hočemo, da se v svepovsodi po Julijski krajini razširijo izborne tistenine »PEKATETE«. Nele ker so izbornega okusa, ampak ker se zelo nakuhaajo in so v sled tega najcenejša jed te vrste.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke

:: V GORICI, ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

**** Telefon št. 50. ****

Brzjojavni naslov:
Ljubljanska banka.

Delniška glavnica SHS kron	CENTRALA:	Rezerva SHS kron
50 MILIJONOV.	LJUBLJANA.	45 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Celovec, Celje, Maribor, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8¹/₂—12 n od 3—5.

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje

s. Aeroplan Pariz-London strmoglavil. Aeroplan, ki je opravljal zračno službo med Parizom in Londonom, je padel v preliv la Manche, kaki dve milj daleč od Folpeston. V aeroplanu sta bila 2 pilota, ki sta bila oba ubita.

s. Nesreča na morju. Neki parnik je zadel ob transatlantski parnik »Welch Prinz«. Šest strojnikov »Welch Prinza« je utonilo. Bilo je tudi mnogo ranjenih. »Welch Prinz« se je potopil v pol uri.

s. Kongres bolgarske poljedelske zveze končan. Dne 30. 5. se je končal kongres bolgarske poljedelske zveze. Kongres je odobril razne predloge glede notranje in zunanje politike in je izrazil vse zaupanje vladi Stambuliskega.

s. Prihod prvega sovjetskega parnika v Anglijo. Iz Hulla javljajo, da je te dni priplul tja parnik »Karl Marx«, natovorjen z 2700 tonami gradbenega lesa. To je prvič, da je priplul v angleške vode parnik s sovjetsko zastavo. Vsled tega je vzbudil vnanje politike in je izrazil vse zaupanje s Bivša kraljica Zita ima hčerko. Bivša kraljica Zita pe porodila hčerko.

Darovi.

Za slov. sirotišče nabrali, dne 27. maja t. l. ob priliki izvolitve župana v Koj-skem L. 80.— za N. O. S. L. 22.10. Vsem srčna hvala!

Za svetogorsko svetišče nabrala g. učitelj A. Radinja in g. Ciril Bensa na domu neveste g.čne Emilije Kristan v Debenjah 100 lir.

Dobrodelnost. Za slov. sirotišče: Kmečka hranilnica in posojilnica v Podmelcu 100 L, županstvo Osek - Vitovlje 30 lir, županstvo Vogrsko 40 lir, Hranilnica in posojilnica v Sovodnjah 50 lir, Hranilnica in pos. v Rihemberku 50 lir.

Preč. g. kurat Franč. Klanjšček je nabral v Podsobotinu 150 lir in več blaga, za kar se njemu in ljudstvu prav topla zahvaljujemo.

Podsobotin. — Na svatbi g. Josipa Valentinčiča v Podsobotinu z g.č. Emilijo Kristan iz Debenja dne 31. maja nabrala g. učitelj A. Radinja in g. Ciril Bensa 75 lir 35 st. za Slov. sirotišče.

VABILO

na občni zbor Hranilnice in posojilnice reg. zadr. z neom. zavezo v Pevmi, ki se vrši 18. junija t. l. ob 10. uri predpoldne v uradnih prostorih se sledečim dnevnim redom:

- Poročilo načelstva in nadzorstva.
  - Odobritev računa za l. 1914, 15, 16, 17, 18, 19, 20 in 21.
  - Volitev nadzorstva.
  - Slučajnosti.
  - V PEVMI, dne 4. junija 1922.
- Načelstvo.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Idriji vabi svoje člane na
redni občni zbor,

ki se bo vršil v nedeljo 11. junija t. l. ob 4. popoldne v uradnem prostoru v zadrugi hiši s sledečim vzpredom:

- Poročilo načelstva.
- Poročilo nadzorstva.
- Odobritev letnega računa 1921.
- Volitev načelstva.
- Volitev nadzorstva.
- Slučajnosti.

Načelstvo.

Naznanjam slav. občinstvu, da sem na novo otvorila restavracijo »pri Vrtu« (»Al Giardino«) na Solkanski cesti št. 12 ter se ob enem priporočam za obilen obisk
MARIA TAUSANI.

RAZGLAS.

Podpisano »Kmetijsko idruštvo« (Mlekarna) v Cerknem hšt. 202 odda v najem za daljšo dobo vse svoje prostore v prtiličju, najboljsemu ponudniku. Prostorji so obširni po številu 5 ter zelo prikladni za vsako večjo trgovino ali obrt. Natančnejša poročila daje društveni načelnik g. E. J. v Cerknem hšt. 62.

:: V Z A J E M N A ::
ZAVAROVALNICA & FONDIARIJA
zavaruje vse na suhem in na morju proti požaru, boleznim goveje živine, zavaruje za življenje, otroško doto in proti drugim nezgodam. — Okrajni zastopnik za goriško in okolico je g. Bensa Ciril, Podsobotin št. 178 p. Pevma. Pisarne v Gorici, Piazza Cristo ni več. Toliko na znanje vsim g. članom. — Okrajni zastopnik za gradiščansko Kras in vipavsko okolico je g. Silič Alojzij, Orehovlje pri Mirnu.

Št. 635.

Županstvo Medana

naznanja, da je od 3. junija do 3. julija 1922. na vpogled v občinski pisarni imenik oseb, ki so pridobile italj. državljanstvo po polnem pravu in so pristojne v imenovano občino.

V teku določenega časa, vsakteri lahko reklamira proti vpisu ali izbrisu. Pritožbe treba doposlati podpisane-mu županstvu.

Županstvo Medana
dne 3. junija 1922.

župan: Gradnik.

OBCNI ZBOR

—: Km. hranilnice in posojilnice na Št. Viški gori
bo v župnišču 18. junija ob 4. uri popoldne.

DNEVNI RED:

- Poročilo načelstva in nadzorstva.
- Potrditev računa za 1921.
- Volitev odbornika.
- Slučajnosti.

ODBOR.

Prvovrstno trnovsko živo in gašeno

APNO

prodaja po zmernih cenah franko na dom postavljeno

LEOPOLD FAGANEL
zidarski mojster
Gorica, Tržaška cesta 73.

DOBRO KUCHARICO

za gostilno se išče. Naslov pove uprava »Goriške Straže«

Naznanjava sl. občinstvu, da sva danes, dne 7. t. m., otvorila

manufakturno TRGOVINO

tik kavarne »Europa« na Travniku (Piazza della Vittoria) šte. 17.

Frid. Maraš in drug.

SOROJAKI!

O vsaki svečani priliki, ko rabite slike, poslužujte se odlikovanega fotograf-skega podjetja Antona Jerkiča v Gorici, Vrtna ulica, (Corso Verdi št. 36.)

Mizarske izdelke

vsake vrste stare in nove se dobi po nižjih cenah v Raštelu št. 37.

Dr. A. Grusovin

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože. — Perfekcioniran na dunajski kliniki.

Sprejema od 9—11 in od 3—7 ure.
Gorica (Piazza grande) Travniki hiša Paternoli.

Lastnica dobroznane gostilne pri »Konjičku« (al »Cavallino«) v Gorici, ul. Cipressi 2. naznanja slav. občinstvu, da ima zopet na razpolago hlev (štalo) za živino kot pred vojno.

AMBULATORIJ

za spolne, sifilitične, kožne in otroške bolezni
D.ra G. & A. DE LEO

Specialista spopolnjena na pariški kliniki

Moderno zdravljenje sifilitične bolezni, sojenja in vnetja cevi in kapavca.

Preizkušnja krvi za ugotovitev sifilitičnih okuženj.

Sprejemata od 10 do 12 in od 14 do 17.

GORICA, Piazza Nicolò Tommaseo (Piazzutta) N. 8

Zadružna zveza

(prej Goriška zveza v Gorici)

vpisana zadruga z omejeno zavezo je osrednja organizacija vseh goriških zadrug.

Pisarna v Gorici

Corso Verdi št. 32, I. nadstropje.

Urađuje ob delavnikih od 8. do 12. predpoldne in od 2. do 4. popoldne. Ob sobotah in dnevih pred prazniki je urad popoldne zaprt.

== Slovensko odlikovano podjetje ==
: SKASA KONRAD IN SIN :

S. Ulrich Gröden Tirol

— Venezia Trentina —

se priporoča za izdelovanje kipov, svetih razpel, altarijev itd. Ilustrovani ceniki na zahtevo -- zastonj in poštnine prosto --

ANTON TERPIN in Comp.

nova zaloga
manufakturnega blaga
v Gorici, Via Rastello št. 10

se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi za mnogobrojen obisk.

Cene brez konkurence.

Na drobno! Na debelo!

J. Lenassi, Solkan.

Moka, sir, oves, otrobi, kava
sladkor, špeh, olje, petrolej itd.

Neveste pozor!

Na domačo
tvrdo

Andrej Maurič

GORICA ul. Carducci št. 11 (prej GOSPOSKA ul.)

Velika zaloga manufakturnega blaga, volne, žime, bombaža, zmeti. — Ravno došla velika množina moškega in ženskega sukna, in raznovrstnega perila, kakor tudi svile.

Postrežba točna in solidna!

BRUNO SAUNIG - GORICA

Via Carducci 3 — Telefon št. 162 — Via Carducci 3

Na debelo!

Usnje
Cevljarske in sedlarske
potrebščine
vrvi
Tržaški biči, bičevniki
Pasovi
Glavno zastopstvo Cavalier-Crema.

Sveče

**Kadila
Vosek**

Nakupuje čebelni vosek po
dnevnih cenah.

Na drobno!

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posojilnica)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenchart & Rymann**, vsakovrstno blago za poročence, kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

Josip Kerševani

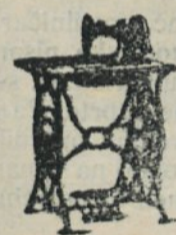
mehanič in puškar

v Gorici, Stolni trg 9, desno.

Zaloga raznih šivalnih in kmetijskih strojev, dvokoles, pušk in samokresov, ter vse posameznih delov, spadajočih v mehanično in puškarsko stroko. Strokovni, brezplačen pouk v umetnem vezanju in krpanju.

Lastna delavnica in popravilnica, Stolni trg 5,
Poniklanje in lakiranje v vsaki barvi.

Priporočam vsakemu Original Mundlos šivalne stroje, ker so najbolj zanesljivi, za te jamčim 15 let.

Knjigarna Kat. Tisk. Društva

Gorica, Via Carducci 2.

NA DEBELO!

Šoski zvezki
(Spisovnice lepopsnice)

**Risanke,
Pisemski papir**
(v veliki izbiri)

Papir uradni, trgovski ovojni itd.

Cigaretni papir
Excelsior, Abadie, Oleschan Union
za večje množine poseben popust.

Cene konkurenčne

Knjigarna Katol. Tisk. Društva
Gorica, Montova hiša.

NA DROBNO!

Peresa, črnilo, svinčniki
v veliki izbiri

Rožni vencji, nabožne slike
Tiskovine za cerkvena oskrbnštva
in županstva

Tuš, barve, risarski papir, pro-zorni papir Lichtpanspapir

Trgovske (poslovne) knjige (glavne, pomožne blagajniške knjige itd.